

Література

1. Довженко О.Ю. Класифікація кіберзлочинів у криміналістиці. Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення. 2019. С. 22.

2. Конвенція про кіберзлочинність. Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ від 23.11.2001. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_575 (дата звернення 28.03.2020).

3. Голуб А. Кіберзлочинність у всіх її проявах: види, наслідки та способи боротьби. URL: <https://www.gurt.org.ua/articles/34602/> (дата звернення 01.04.2020).

4. Илюшин Д.А. Особенности расследования преступлений, совершаемых в сфере предоставления услуг Интернет: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.12. Волгоградский государственный университет, 2008. 233 с.

5. Батурич Ю.М. Проблемы компьютерного права. Москва: Юрид. лит., 1991. С. 116.

УДК 344.65(043.2)

Дроншкевич Є. О., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Ландецова Ю. О., к.ю.н., доцент

СУД ПРИСЯЖНИХ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Стаття 5 Конституції України закріплює, що єдиним джерелом влади в Україні є народ [1]. Дія цієї конституційної норми відображається і стосовно гілки судової влади, а саме в участі народу у здійсненні правосуддя у кримінальному провадженні у формі суду присяжних відповідно до статті 127 Конституції України та статті 5 Закону України «Про судоустрій і статус суддів». Особливості статусу присяжного визначаються Главою 3 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [2].

Слід звернути увагу на факт того, що інститут присяжних у кримінальному провадженні України не відповідає класичній моделі лави присяжних. Присяжні здійснюють свою діяльність нарівні з судьями, які, на відміну від присяжних, мають вищу юридичну освіту, здійснюючи правосуддя на професійній основі. Згідно зі статтею 384 Кримінального процесуального кодексу України право на розгляд справи у суді присяжних передбачено лише для обвинувачених у вчиненні злочину, за який передбачено покарання у виді довічного позбавлення волі [3]. Виходячи з цього, постає питання, чи дійсно достатньо цих вимог до присяжних для кваліфікації та оцінки діяння, що містить ознаки особливо тяжкого злочину.

Науковці мають різний погляд на цей аспект. І.В. Юревич

притримується негативної точки зору щодо неупередженості суду присяжних та вважає, що необхідно здійснити ряд реформ у законодавстві для того, щоб суд присяжних діяв не лише «на папері», а реально виконував ті важливі демократичні функції, які покладено в його основу [4]. Л.Є. Владимиров ж вважає, що тільки в суді присяжних обвинувачений убезпечений від безсердечності судді, якому нечутливість дуже часто заважає розглянути істину [5, с. 137].

Аналізуючи наукові позиції вчених, погоджуємось, що суд присяжних дійсно повинен мати інтелектуальну та моральну чутливість для повноцінного дослідження доказів, правильного і справедливого вирішення питань про винність у нестандартних моральноконфліктних ситуаціях. Проте ми вважаємо, що суд присяжних має діяти у формі групової дискусії представників різних соціальних груп суспільства, тобто у значно більшій кількості, ніж три окремі особи.

Доволі резонансним прикладом результату розгляду кримінальної справи щодо вчинення особою злочину передбаченого частиною 4 статті 187 та частини 2 статті 115 Кримінального кодексу України із залученням суду присяжних є виправдання особи, що мала непогашені судимості за вчинення інших злочинів, у частині обвинувачення, що стосується умисного вбивства [6]. Враховуючи обставини, за яких було вчинено злочин та ступінь його суспільної небезпеки для забезпечення належного здійснення правосуддя недостатньо мати тільки соціальну, моральну й інтелектуальну зрілість та емоційно-вольову стійкість, необхідно також володіти спеціальними вміннями та навичками, за допомогою яких можливо визначити форму вини особи, встановити, чи дійсно особа відчуває щире каяття, визначити межі її відповідальності. Таким чином постає питання достатності вимог до кандидатури присяжного та наявності в нього юридичної обізнаності хоча б у межах правової кваліфікації діяння.

Враховуючи вищесказане пропонуємо внести зміни до Закону України «Про судоустрій та статус суддів» та встановити вимогу щодо наявності у присяжних базового уявлення про кваліфікацію злочинів, а також засвідчувати статус присяжного за результатами оцінювання його знань у зазначеній галузі. Також пропонуємо збільшити кількість осіб у складі суду присяжних, залучивши різні верстви населення до здійснення правосуддя. Вважаємо доцільним запровадити систему голосування згідно якої одне спільне рішення по справі буде оголошуватись від складу всього суду присяжних, а не від кожного окремого його члена. Вважаємо доцільним й внесення змін до частини 2 статті 383 Кримінального процесуального кодексу України та запровадити утворення суду присяжних не тільки у судах першої інстанції, а й в апеляційних судах, щоб забезпечити повноцінне здійснення правосуддя з безпосередньою участю українського народу.

Отже, функціонування суду присяжних в Україні має свою особливу організаційно-правову форму та викликає інтерес вітчизняних дослідників, які тлумачать питання ефективності його функціонування. Законодавцем було проведено значну роботу у сфері будівництва інститутів судової влади, проте практика розгляду кримінальних справ у суді присяжних в Україні доводить, що існує прогалина у законодавчому регулюванні таких питань, як розмежування компетенції між професійними суддями і присяжними, здатність присяжних здійснювати правосуддя взагалі та можливість об'єктивного вираження волевиявлення народу через окрему позицію лише трьох осіб, щодо яких не висувається вимог щодо їх мінімальної обізнаності у сфері права, матеріального чи службового становища, враховуючи те, що всі зазначені фактори прямо чи опосередковано впливають на неупередженість присяжного при відправленні правосуддя.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>.
2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
4. Юревич І.В., Мхітарян Л.Е. Врегулювання конфлікту інтересів у суді: антикорупційні засади та етичні аспекти. *Форум права*: веб-сайт. URL: <https://zenodo.org/record/1206225#.XmAiAyEzbIU>.
5. Владимиров Л.Є. Вчення про кримінальні докази: репр. видання. Київ: Вид. Паливода А.В., 2010. 400 с.
6. Судом присяжних винесено виправдувальний вирок. *Закон і бізнес*: веб-сайт. URL: https://zib.com.ua/ua/49273-sudom_prisyazhnih_vineseno_vipravduvalniy_virok.html.

УДК 343.918(043.2)

Дроншкевич Є.О., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Грекова Л.Ю., асистент

ДО ПИТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ КІБЕЗЛОЧИНЦЯ

В епоху інформаційного суспільства інформаційні й телекомунікаційні технології охопили майже всі сфери життєдіяльності суспільства й держави. Сфера злочинів у глобальній комп'ютерній мережі є найбільшою, порівняно з іншими видами злочинів, серед яких торгівля